

Længde 39,9 m - Brede 10,6 m -Dybdegang
4,5 m Besætning 274 mand - Artilleri 36
kanoner

Kilde Oplysninger findes nederst på siden

Bådture med Dykkertaxa

Dykkertur Pris. 350 kr

Antal Dyk: 1

Afgang fra: Kastrup

T - +45 49203388

E - info@masterdive.dk

W - www.masterdive.dk - Bådture

Cronborg 1781-1801

(Forvekslet af mange som Kronborg)

Design © Caspar J

SVÆRHED	DYBDE MIN.	DYBDE MAX.	DYBDE DÆK	CERT. 18M	Dybde speciale
MIDDEL	8M	10M	?	OWD	Nej
VRAG TYPE	TILSTAND	ADVARSEL	SIKKER Pos.	BREDE	LÆNGDE
Defensionsskib	40 % tilbage	INGEN	JA	55.40°-25N	12.41-88E

Baggrund:

NAVN: Cronborg (1781) ofte (forvekslet med Kronborg) hun var 1 af 7 skibe af skibs klassen Bornholm-class

ØVRIGE SKIBE:

Bornholm (1774) Kiel (1775) Moen (1777) ST.Thomas (1779) Det Store Belt (1782 omdøbt 1800 til Holsten som også deltog i slaget på reden 1801) Friderichsværn (1783)

FARTØJSTYPE :Defensionsskib (fregatte) senere Blockskib i år 1801

BESKYKNING :36 kanoner 12" Pounders, Oprindelig bestykket med 26 stk Danske 12" Pounder og 10 stk Danske 4" Pounder det blev senere til 36 stk 12" Pounder

BEMANDING: 274 personer

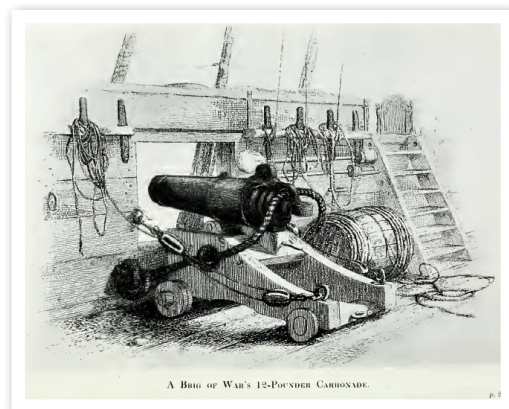
OMKOMNE 9 - SÅREDE 20

STRØG FLAGET kl. 14.30

BEFALINGSHAVENDE. Premierløjtnant J.E Hauch,

VÆRFT: KofoedAndreas Bodenhoffs.

KONSTRUKTØR: fabrikmester Henrik Gerner.

Slaget på Reden 02 april 1801

Danmark: 790 døde og 910 sårede - **Storbritannien:** 253 døde og 688 sårede

Henrik Gerner :Var den Danske flådes mest aktive bygmestre: Henrik Gerner. Der i de 15 år, han var på sin post som fabriksmester, byggede han i dette tidsrum ikke færre end 14 linjeskibe og 10 fregatter foruden mange mindre fartøjer, alle sammen af så fortrinlig godhed, at hans ry gik viden om land og kastede glans over hans fædreland;
Fregatten CRONBORG blev på begyndt 1779 og stabel afløbning 1781

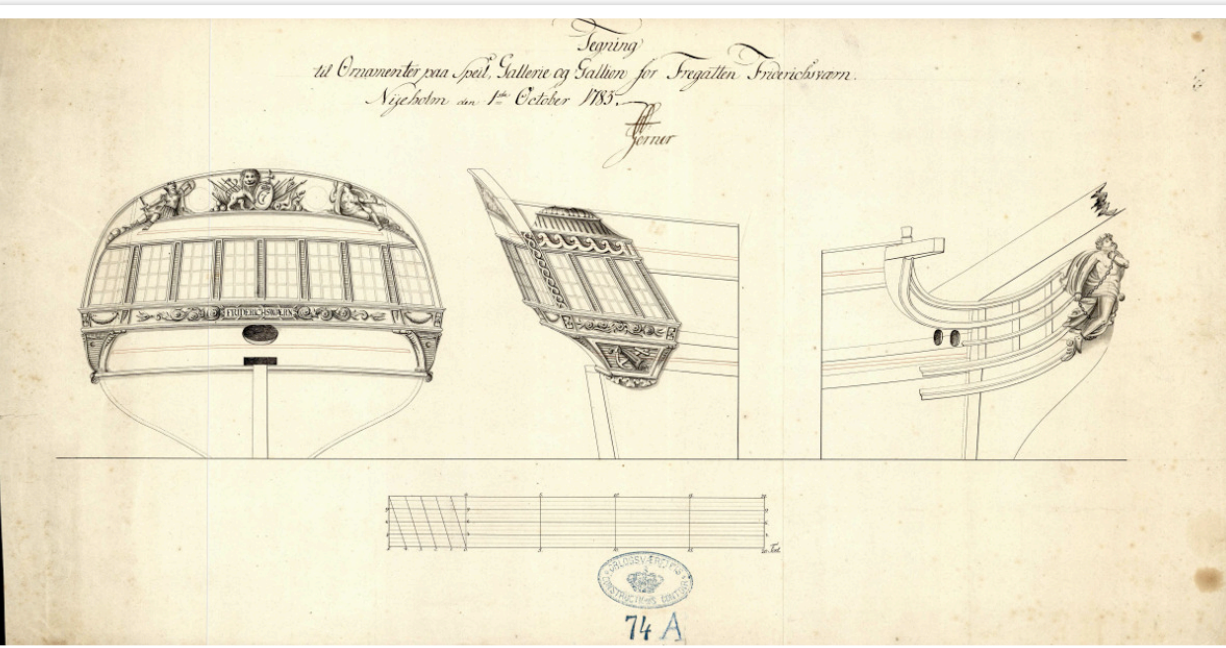

SKIBET CRONBORG:

SKIBET CRONBORG: Plan Tegninger

Tegningerne viser Fregatten, FRIDERICHSVÆRN samme model som CRONBORG

Cronborg's Histore:

Man har tilsyne- ladende været godt tilfreds med fregatten Perlen, for fregatten Cronborg fra 1776 blev bygget efter Perlens tegninger. I juli 1775 var Cronborgs afslagningspan- ter (midlertidige spanter af let materiale, der senere skiftes ud med de blivende spanter) klar, og Konstruktionskommissionen tog ud til Nyholm for at opmåle disse afslagningspanter på ordre fra Holmens Chef. Kommissionen kunne her- efter melde, at målene på Cronborgs spanter stemte overens med Perlens og med Perlens konstruktionstegning.³¹ Fregatten Bornholm blev bygget i 1774 efter teg- ninger af Henrik Gerner.

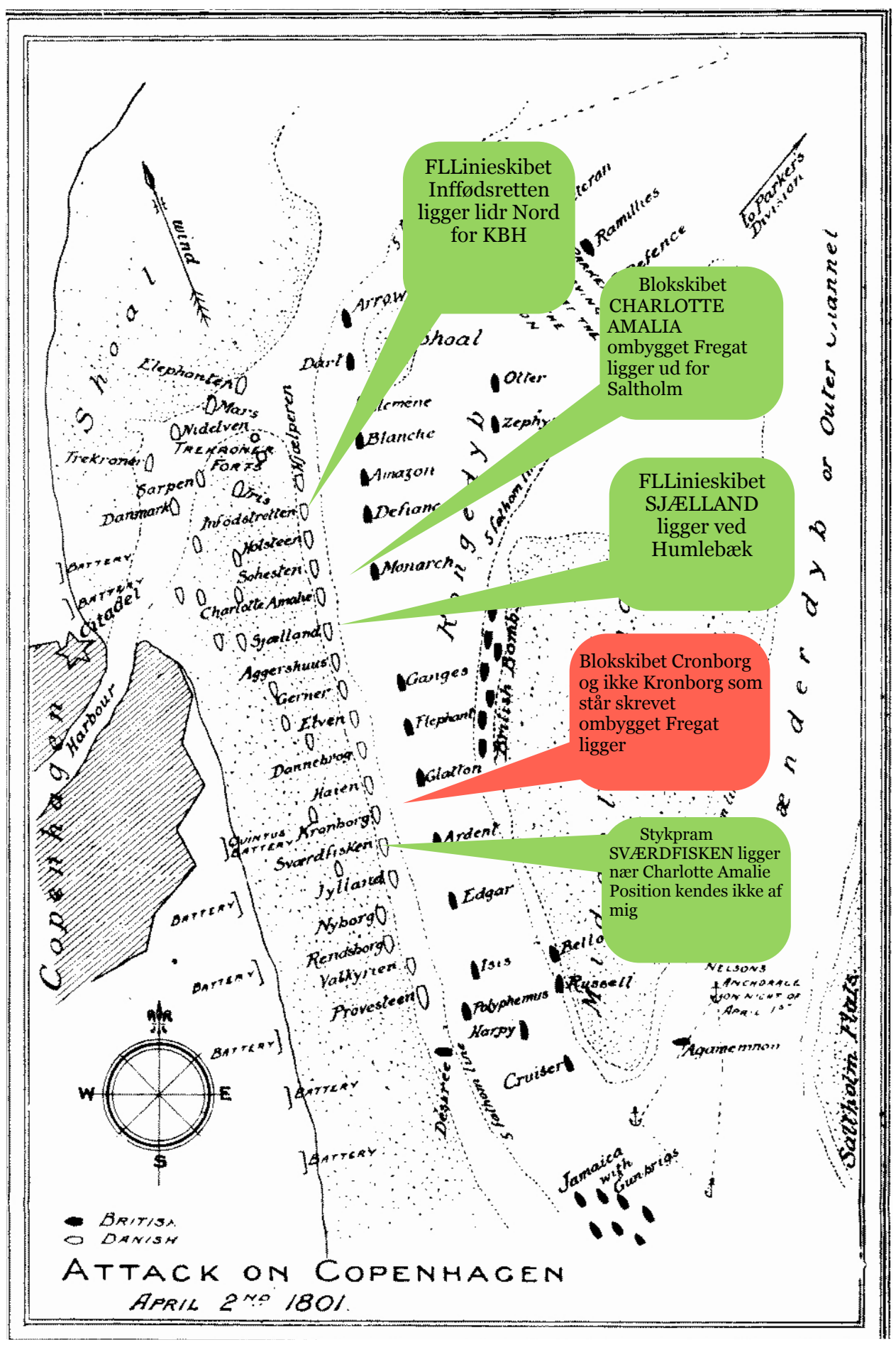
Fregatten sejlede blandt andet på Vestindien i 1780 under kommando af den navnkundige søofficer Peter Schiønning. Fregatten på 36 kanoner var apteret til at rumme proviant for seks måneder i stedet for de fem, der stod i reglementet.³² Dette var også tilfældet for flere andre fregatter herunder fregatten Perlen og der- med ikke unikt. Dog var Bornholms middelporte (kanonportene på det underste batteridæk) placeret fire tommer højere end på fregatten Falster og to tommer højere end på Fregatten Perlen.³³ Bornholm var altså med andre ord bygget til at kunne lastes tungere end de to førnævnte fregatter.³⁴ Konstruktionskommissionen gennemgik Gerners konstruktionstegninger til fregatten i foråret 1773, men

Det var almindelig praksis, at kaptajnerne aflagde en rapport efter endt togt. Denne rapport indeholdt typisk en redegørelse for skibets egenskaber og stand, hvilket dels gav Konstruktionskommissionen et overblik over hvilke reparationer, der ville være nødvendige før skibets næste togt, og dels om skibets formåen, der i sidste ende ville afgøre, om flere skibe skulle bygges efter samme tegninger. I sin rapport beskrev Budde Møen som en fregat, der sejlede overmaade vel.⁵⁰ Han havde dog en indvending, som Konstruktionskommissionen straks tog op: Kobryggen, et smalt dæk over batteridækket, der løber langs skibssiden og ender ud i bakken for og i skansen agter med et stort hul i midten ned til batteridæk- ket, skabte så meget læ, at det var umuligt for mandskabet at opholde sig på batteridækket i den tropiske hede, der hersker på de Vestindiske øer.⁵¹ Konstruktionskommissionen forstod problemet til fulde, men påpegede, at fregatterne var bygget til at sejle i de danske farvande i efterårsvejr, og at kobryggen deraf var placeret, som den var.

Dog foreslog de et sejl spændt ud mellem stormasten og fokkemasten for skygge og ligeledes at fjerne planker på kobryggen, så meere end det halve Over Dæk bliver aaben.⁵² Fregatterne, der sejlede på langfart til tropiske kolonier, var altså ingenlunde bygget specielt til dette forehavende. Skibene var bygget til sejlads i danske farvande, og selvom det danske rige på daværende tidspunkt strakte sig noget længere i både nordlig og sydlig retning, end det gør i dag, så var udfordringerne, som skibene mødte i troperne, ganske anderledes. Igen måtte Konstruktionskommissionen være kreative i deres forslag til, hvordan arbejdet kunne opretholdes i troperne på skibe, der var bygget til danske forhold.

I 1779 indkom en rapport angående fregatten Cronborgs togt til St. Croix og til- bage igen. Rapporten var skrevet af lieutenant Ravn, da skibets kaptajn Akeleye var afgået ved døden på rejsen. Ravn gav en kort gennemgang af fregattens til- stand ovenpå det lange togt, og der var ikke så få ting, der skulle bringes i orden i fald Skibet skulde bestemmes til nogen betydelig Expedition.⁵³ Da fregatten flere gange var gået på grund ud for Englands kyst, og da mandskabet ved en af disse grundstødninger havde set forhudningsplanker komme op til overfladen, mente Ravn, at der nok var behov for at reparere på forhudningen for at forekomme følgerne af Orm, som Læt kan gjøre Skibet Skade paa de Stæder hvor forhudningen er borte.⁵⁴ Pæleorm trives især i de tropiske farvande. Danske skibe var ofte forhudet med en klædning af fyrretræ uden på skroget under vandlinien. Dermed blev skroget ikke direkte angrebet, og fyrreplankerne kunne lettere udskiftes, end hvis selve skrogets klædning skulle repareres. Ravn gjorde altså i sin rapport opmærksom på, at Cronborgs skrog sandsynligvis ikke var godt nok beskyttet efter grundstødningernes skade på forhudningsplankerne. Kombineret med Konstruktionskommissionens kendskab til vigtigheden af denne beskyttelse af skroget i de tropiske farvande, kan der ikke herske nogen tvivl om, at Cronborg blev indstillet til en grundig reparation før sit næste togt.

Cronborg's rolle i slaget på reden år 1801 og placering i forsvaret

FLLinieskibet
Inffødsretten
ligger lidt Nord
for KBH

Blokskibet
CHARLOTTE
AMALIA
ombygget Fregat
ligger ud for
Saltholm

FLLinieskibet
SJÆLLAND
ligger ved
Humblebæk

Blokskibet Cronborg
og ikke Kronborg som
står skrevet
ombygget Fregat
ligger

Stykpram
SVÆRDFISKEN ligger
nær Charlotte Amalie
Position kendes ikke af
mig

Sydligst i linien, omtrent sydost for batteriet Christianus Quintus, lå blokskibet "Prøvestenen", kaptajn Lassen, med 58 kanoner; derefter fulgte i retning af Grunden nord efter blokskibet "Wagrien", kaptajn Risbrich, 62 kanoner, kavalleriprammen "Rendsborg", kaptajnløjtnant Egede, 20 kanoner, kavalleriprammen "Nyborg", kaptajn løjtnant Rothe, 20 kanoner, blokskibet "Jylland", kaptajn Branth, 54 kanoner, **stykprammen "Sværdfisken"**, sekondløjtnant Sommerfeldt, 18 kanoner, **blokskibet "Cronborg"**, premierløjtnant Hauch, 22 kanoner, derefter østligst, stykprammen "Hayen", sekondløjtnant Møller, 18 kanoner, og indenfor den kavalleriprammen "Elven", kaptajnløjtnant Holsteen, 10 kanoner, dernæst østligst: blokskibet "Dannebrog", kaptajn Braun, 60 kanoner, og indenfor den kavalleriprammen "Aggerhus", premierløjtnant Fasting, 20 kanoner; endvidere flådebatteriet uden navn, der førtes af sekondløjtnant Willemoes, dernæst **linieskibet "Sjælland"**, kaptajn Harboe, 74 kanoner, **blokskibet "Charlotte Amalia"**, kaptajn Koefod, 26 kanoner, stykprammen "Søhesten", premierløjtnant Middelboe, 18 kanoner, lineskibet "Holsten", kaptajn Arenfeldt, 60 kanoner, som lå ret øst for Trekroners sydpynt, **blokskibet "Indfødsretten"**, kaptajn Thurah, 64 kanoner; nordvestlig for denne og i nordøstlig retning for batteriet Trekroner defensionsfartøjet "Hjælperen", premierløjtnant Lillienksjold, 16 kanoner, og dermed sluttede den østlige defensionslinie, som kom i kamp med Nelson.

Nordnordvest for Trekroner lå desuden blokskibet "Elephanten", kaptajn Thun, 74 kanoner, og blokskibet "Mars", kaptajn Gyldenfeldt, 64 kanoner, og i løbet vest for Trekroner lå to brigger af Billes eskadre, begge på 18 kanoner, noget sydligere Billes flagskib "Danmark" med 74 kanoner, hans andet lineskib af samme størrelse "Trekroner" og endelig udfor Kastelspynten hans fregat "Iris" på 40 kanoner.

Den østlige forsvarslinie havde mangler, som er så iøjnefaldende, at det er forunderligt, at man ikke trods al travlheden undgik dem. Det sydligste skib i linien lå i en sådan afstand fra Grunden, at en dristig modstander kunde lægge sig udfor bougen af det og bestryge det langskibs, medens de nordligste skibe, der burde have knyttet hele linien til Trekroner, var lagte - så langt ud, at de lå i vejen for batteriets ild. Desuden burde de to svære blokskibe, der lå udfor indløbet til Indrerheden, have været anvendte til at forstærke den temmelig spredte og noget svage østlige forsvarslinie, medens Billes eskadre burde have indtaget de to blokskibes plads. Alle disse mangler blev imidlertid dækkede af besætningernes vidunderlige udholdenhed og dødsforagt.

Under alle disse forberedelser arbejdede englænderne under ledelse af Nelson og kaptajnerne Riou, Brisbane og Hardy på at oplodde og afmærke farvandet. Brigger blev som vejvisere opankrede på de vigtigste

steder, bøjer blev udlagte, og da dette var gjort, benyttede Nelson den 1ste april en let nordlig brise til med sine 12 lineskibe, fregatter, 7 bombarderskibe og en del mindre orlogsmænd at stævne ned igennem Hollænderdybet. De af disse skibe, der kom til at deltage i slaget, førte 1200 kanoner foruden kanonader og morterer og havde 9,000 mands besætning, medens de skibe, der var blevne tilbage hos Parker, havde 800 kanoner og 6,000 mand. -

Nogle bomber, der udkastedes fra Strickers Batteri på Amager, vakte ikke ringe uro iblandt Nelsons skibe, da de faldt tæt ved dem, og englænderne vare naturligvis "himmelglade", da skydningen snart ophørte. De kunde kun forklare det ved, at morterernes underlag var bristet, så at deres anvendelse var bleven umulig. Grunden var desværre en anden: den officer, som kommanderede batteriet, havde sat sig i hovedet, at hans bomber ikke kunde nå fjenden, og så hørte han op med at skyde.

Da natten faldt på, gik Nelsons flagkaptajn, Hardy, ind med en jolle og oploddede farvandet langs den sydlige del af vor linie, ja! selv tæt rundt om det sydlige skib "Prøvestenen". Alene denne kendsgerning viser, at man på dansk side var så optagen af at ordne alt til den forestående kamp, at man forsømte den vigtige årvågenhedstjeneste.

Vinden fjede atter. Denne gang nelson; den gik næste morgen om til sydsydost med let brise, og kl. 9.30 lettede hans skibe for at stå om sydenden af Middelgrunden og lægge sig på de pladser udfor vor forsvarslinie, som i løbet af natten var blevne dem anviste. I spidsen for lineskibene gik "Edgar" og tog plads udfor "**Sværdfisken**" og "**Cronborg**". Derefter fulgte Nelsons tidligere flagskib "Agamemnon"; men det kunde ikke klare sydenden af Middelgrunden og løb fast på dens sydøstlige side. De to efterfølgende lineskibe indtog deres plads i slagordenen; men de to, der fulgte efter dem, holdt for østlig og løb fast på syd- vestsiden af Middelgrunden, hvor de dog kom til at ligge således, at de på lidt længere hold end deres kammerater med fuld virkning kunde benytte alle deres kanoner. Nelson, der fulgte lige efter dem med sit flagskib "Elephant", befalede tværtimod lodsens anvisning at holde vestenom sin grundstødte formand og undgik således at løbe på grund; de øvrige skibe fulgte ham, og efter en halv times forløb havde alle lineskibene, med undtagelse af de strandede, lagt sig overfor de dem anviste modstandere.

Nelson selv havde lagt sig med sit flagskib udfor "**Dannebrog**", som førte "Olfert Fischers" kommandoflag, medens tre andre lineskibe, der ligesom "Elephant" førte 74 kanoner, løb forbi ham og stoppede op udfor vor linie, således at det nordligste kom til at ligge udfor "**Indfødsretten**". Alle lå de hen ved 300 alen fra deres danske modstandere. Derefter fulgte

fregatterne og de øvrige skibe, hvoraf dog flere ikke nåede at krydse sig frem om Middelgrundens sydende, da strømmen satte stærkt nordefter.

Slaget på Rheden 2. april 1801

Bortset fra de uheld, som det kun overfladiske kendskab til farvandet medførte, blev kampen indledet med en så overlegen sikkerhed og koldblodighed af de i otte års søkrige udviklede befalingsmænd og matroser, at alle de, der blev vidne dertil, indtil deres dødsdag omtalte englændernes indtrængen i Kongedybet som det mest beundringsværdige, de nogensinde havde oplevet.

Så snart det første engelske skib nærmede sig, gav Olfert Fischer, kl. 10,

ordre til at åbne ilden; med tordnende hurraråb sendte "**Prøvestenen**" sit første glatte lag mod "Edgar", og efterhånden udbredte kampen sig til de nordligere skibe.

— Parker, som var lettet med den tilbageblevne styrke for at angribe Trekroner og den nordlige forsvarslinie, kunde kun meget langsomt arbejde sig op imod strøm og vind; men han var dog omsider kommen nær nok til at se, hvorledes det gik Nelson, og da vor modstand endnu kl. 1 forekom ham ligeså

kraftig som tidligere, gav han Nelson signal til at trække sig tilbage: "Jeg gør det for Nelsons skyld", ytrede han. "Hvis han kan stå sig, tager han ikke hensyn til mit signal; men i modsat fald har han en undskyldning for sit tilbagetog, og ingen vil kunne dadle ham." Den gang signalet skulde hejses hos Parker, var Nelson betaget af sin kamprus. En kugle slog igennem skibets stormast og strøede en sky af splinter og smuld til alle sider. Han sagde da med et smil til en af officererne: "Det går varmt til, og i et nu kan denne dag blive den sidste for enhver iblandt os — men, mærk mine ord!" tilføjede han bevæget, "jeg vilde ikke for alt i verden være noget andet sted end netop her!" Et øjeblik efter meldtes det ham, at der var signal fra Parker om at trække sig tilbage; men han vedblev at gå op og ned ad skansen, som om han intet havde hørt, og meldingen blev gentaget. Han gav signalofficeren det svar, at han skulde lade hans signal til kamp på nært hold blive vajende. "Afbryde kampen! Jeg vil være fordømt, om jeg gør det," tilføjede han, og henvendt til sin skibschef sagde han: "De ved, at jeg kun har ét øje, jeg har lov til en gang imellem at være blind". Han holdt kikkerten op for det blinde øje og sagde med et bittert smil: "Jeg kan virkelig ikke se det signal!" hvorpå han heftig udbrød: "Gid fanden havde det signal!. -. . Lad mit blive ved at vaje! ...

Sådan svarer jeg på den slags signaler! . -. . Nagi mit fast til masten!" — og kampen fortsattes.

Blandt de skibe, der var ståede ind i Kongedybet efter linieskibene, var der en let eskadre på adskillige fregatter og nogle mindre fartøjer, ført af kaptajn Riou, der under beskydning af vor forsvarslinie var stået nordpå udenom dens stærkere kammerater, for særlig at angribe Trekroner. Denne kamp, hvori vistnok et par af de strandede linieskibe skulde have taget del, lå langt over eskadrens evner, og da den befandt sig nærmere ved Parker end ved Nelson, fulgte den signalet fra den øverstkommanderende, hvem den således skyldte sin frelse. "Hvad vil Nelson tænke om os"! sagde Riou, da han trak sig tilbage under en morderisk ild, som aftvang ham det udbrud til folkene: "Lad os dø sammen, mine gutter!" — en kugle skar ham midt over i samme øjeblik. Kampen fortsattes altså, og det ifølge englændernes ord "med usvækket iver fra engelsk side og med den yderste bestemthed fra dansk side". Men vore flåde batterier og pramme var såre svage og ubeskyttede, medens vore blokskibe var med tagne af alder og trøske, så at kun de to linieskibe, hvoraf tilmed det ene var meget gammelt, havde en modstandsevne, der nogenlunde nærmede sig de stærkt fortømrede og gennemgaaende meget svære engelske linieskibes.

Det er derfor næsten ufatteligt, hvordan vi kunde holde stand så længe, som vi gjorde. Efter 3 til 4 timers kamp var de syv sydligste skibe i vor linie ødelagte. Det sydligste af dem, "**Prøvestenen**", havde under den djærve Lassen i forening med "**Wagrien**" under hans værdige kampfælle Risbrich forsvaret sig mod 2 svære linieskibe, medens han blev beskudt langskibs af en fregat og en brig, der havde lagt sig lige ud for bougen på ham. Tre gange var der ild i blokskibet, og først da det var sammenskudt og kun havde to brugelige kanoner tilbage, fornaglede han disse, kastede krudtet overbord og forlod vraget.

Risbrich stod næsten på højde med ham; han havde kun 3 kanoner igen, da han forlod skibet "Jylland". "**Sværdfisken**" og "**Cronborg**" havde samme skæbne, "**Rendsborg**" kom i begyndelsen af kampen ind på grunden, men vedblev at slå, indtil den var ukampdygtig. "**Nyborg**", der var bleven meget udsat, da "**Rendsborg**" drev bort, var synkefærdig og havde kun én brugelig kanon igen efter tre en halv times kamp. Rothe kappede da sine fortøjninger og søgte ind på Indrerheden under sejl. På vejen traf han prammen "Aggershus", der var uge så ilde tilredt som han selv og tilmed ingen sejl havde; han slæbte den ind på Indrerheden, hvorfra den drev hen på Stubbegrunden og sank, medens han selv fik "**Nyborg**" bjerget ind til Toldboden ved Bomløbet, hvor også den sank, så den kun havde dækket over vandet. Den ødelæggelsens jammer, som dette sønderflængede dæk med sin last af døende, døde og lemlæstede

mennesker bar til skue, vakte både beundring og rædsel blandt de tæt sammenstimlede mennesker på Toldboden.

Midten af linien, hvor "Dannebrog" lå med Nelson selv til modstander, holdt sig vel endnu; men den var hårdt medtagen. "Aggershus", der havde støttet den, var sønderskudt drevet bort, og allerede kl. 11.30 var der udbrudt ild i "**Dannebrog**", hvorfor Olfert Fischer havde flyttet sit flag til "**Holsten**"; men det fortsatte ufortrødent kampen, indtil hen ved en tredjedel af dets besætning var falden eller såret, og først da fornaglede det sine 3 sidste kanoner, medens mandskabet forlod skibet, der drev nordpå og lidt efter sprang i luften. Willemoes, der havde vakt Nelsons beundring ved den "kjækhed", hvormed han støttede »dannebrog', havde da kappet sine fortøjninger for under fortsat skydning at varpe ind på Indrerheden; men han drev ombord i »**sjælland**', der længe var bleven voldsomt beskudt, og tvang denne, hvis skydning han forhindrede, til at kappe sine fortøjninger for at blive fri af ham.

"**Sjælland**" ankrede op i nærheden af Trekroner under fortsat kamp. Senere kom Willemoes velbeholden ind til batteriet. "Elven" havde fulgt Willemoes' eksempel, hvorimod "Hayen", der førtes af den tapre nordmand Møller, holdt så længe ud, at han måtte overgive sig og blev ført ombord i "Elephant", hvor Nelson modtog ham med de mest smigrende ord.

Efterhånden som modstanden fra sydenden af linien til centrum blev brudt, kunde englænderne samle den kraft, de endnu rådede over, mod liniens nordlige ende, hvis skibe omtrent lå ud for Trekroner og således hindrede batteriet i at beskyde englænderne med størsteparten af sine 66 kanoner. Dog kunde kanonerne på nordenden af Nyholm nu begynde at gribe ind. Trods den store overmagt kæmpede skibene her med det samme opofrende heltemod, som havde lyst frem fra slagets begyndelse, og de blev først forladte, når deres modstandsevne var fuldstændig knækket. "Sjælland" holdt i sin nye stilling tæt ved Trekroner længst ud af dem alle, medens det lykkedes Lillien skjold, som vi kende fra Vestindien, at slippe ind på Rheden med sit forskudte defensionsfartøj "Hjælperen", det nordligste af de skibe, som havde kæmpet.

Inden englænderne havde betvunget den nordlige ende af linien, havde de dog for længst måttet erkende, at det ikke var nogen let sag at bides med danske og nordmænd. Næsten alle deres skibe var hårdt medtagne: master, stænger og tougværk var så gennemskudte, at rejsningen på nogle af dem var faldefærdig, mandefaldet havde været så stort, at Nelsons skib mod slutningen kun skød med nogle få kanoner, og såvel skibsskrog som sejl havde taget så megen skade, at flere af skibene næsten ikke kunde styres. Alt dette så Nelson godt, og han vidste tillige, at hvis han vilde ud af Kongedybet, måtte han stå nord i, forbi Trekroners kanoner — sydefter, imod vind og strøm, var det umuligt at komme.

Skønt han unægtelig, om end med umådeligt tab, havde besejret den østlige forsvarslinie, var han så ilde stedt, at kun en mand med hans hurtige snilde kunde rede sig ud af den sejr, der let kunde være bleven indledningen til et nederlag. Han gik "med den åndsnærværelse, der var ham egen, og som aldrig trådte skarpere frem end i dette tilfælde" — som hans beundrer, den engelske forfatter Southey skriver — ind i skibets agterkahyt og skrev følgende brev til vor kronprins:

"Viceadmiral Lord Nelson har fået befaling til at skåne Danmark, når det ikke længere gør modstand. Forsvarslinien, som dækkede dets kyster, har strøget for det engelske flag; men hvis skydningen fortsættes fra dansk side, må han stikke ild på alle de priser, han har taget, uden at det står i hans magt at frelse de mennesker, som så ædelt have forsvaret dem. De tapre danske ere englændernes brødre og burde aldrig være deres fjender".

Man rakte ham en oblat til at forsejle med; men han forlangte lys og lak, og idet han benyttede et større signet end sædvanlig, sagde han: "I et øjeblik som dette må man ikke give sig udseende af at have hastværk eller at forsømme formerne". — Kaptajn Sir Frederic Thesiger blev sendt ind med brevet. Han lagde til ved blokskibet "Elephanten" og bad om at blive ført til kronprinsen. Skibets chef burde naturligvis have henvist ham til Olfert Fischer; men da denne netop havde forladt lineskibet "Holsten", som kort efter måtte stryge, og endnu ikke havde hejst sit kommandoflag på Trekroner, vidste chefen ikke, hvor han var, og lod sig derved forlede til at sende en månedsløjtnant ind med parlamentæren, der, for at undgå opsigt, førtes ind til Langelinie, ved hvis port han traf kronprinsen.

Denne havde mere hjerte end skarpsyn og lod sig hyppigere lede af følelsen end forstanden; men ved siden deraf havde han en stor tilbøjelighed til at følge sin egen opfattelse og tog uvilligt imod indsigelser fra sine omgivelser, især når de var militære. Ingen vovede derfor at minde om, at Fischer burde træffe afgørelsen, da han gav generaladjudanten, kaptajn Lindholm, en anerkendt dygtig søofficerer, ordre til at forhøre Nelson om hans hensigt med brevet. Heller ikke Lindholm turde modsige ham og gik ombord til Nelson.

At denne fuldt ud følte det truede i sin stilling, gav han efter parlamentærens afsendelse de tydeligste beviser på. Han, der i afgørende øjeblikke altid plejede at følge sin egen indskydelse, sammenkaldte et krigsråd og forelagde det spørgsmålet, om man med de mindst beskadigede af skibene skulde prøve på at angribe Trekroner og den nordlige forsvarslinie. De to chefer, som han havde mest tillid til, og som havde været udsete til at gøre et senere opgivet forsøg på at storme Trekroner, erklærede bestemt, at det bedste, man kunde gøre, var snarest muligt, medens vinden endnu var gunstig, at trække sig ud af det

vanskelige farvand. Et par af de mest medtagne skibe gik straks i værk dermed, kappede deres touge og mere drev end sejlede nordefter, men kom straks efter på grund og blev beskudte af Trekroner. Til held for dem og for Nelson kom nu Lindholm ombord til ham, og næppe havde han betrådt dækket, før Nelson hejste parlamentærflag. Slaget var altså endt, og man kunde give det udseende af, at Lindholm var sendt af kronprinsen for at bede om fred.

Nelson sendte straks et brev til kronprinsen, hvori han udtalte, at han af lutter menneskekærlighed samtykkede i fjendtlighedernes ophør, hvorhos han erklærede, at den endelige afgørelse måtte træffes af Parker. Lindholm bragte brevet til kronprinsen og fik af denne ordre til at begive sig til Parker, som lå over en mil ude i sundet! Nelson havde således nået sit mål, og ikke så snart var Lindholm gået fraborde, før han, "idet han ikke spildte et eneste af de kritiske øjeblikke, han således havde vundet" — som hans beundrer skriver — gav sine skibe ordre til at stå ud af Kongedybet: de kappede deres touge og drev udefter; men både admiralskibet og dets formand løb på grund. De fire grundstødte skibe lå alle indenfor Trekroners skudvidde og var kampen ikke ophørt, vilde det, så forskudte, som de alt vare, og i den uheldige stilling, hvori de lå, have været let for Trekroner at skyde dem sønder og sammen. Men ikke nok hermed: de to tidligere i Kongedybet grundstødte linieskibe såvel som det, der var løbet på sydøstenden af Middelgrunden, sad endnu fast, og fregatten "Désiré", som vilde komme dem til hjælp henimod slutningen af slaget, var ligeledes løben på grund.

Den foreløbige våbenhvile på 24 timer, som afsluttedes med Parker, benyttedes af yderste evne af englænderne til at tage deres skibe af grunden og føre deres priser udenfor skudvidde af Trekroners kanoner. Skønt "Sjælland"'s flag var blevet nedskudt, vajede dens vimpel; dens besætning var endnu ombord, og den lå fremdeles opankret nær ved Trekroner — men Nelson opnåede dog ved sin anmassende og truende holdning at slæbe bort med den. Englænderne brændte den imidlertid senere tillige med alle de priser, der var alt for sønderslåede til at hjemføres. Ikkun linieskibet "Holsten" flikkede de sammen og benyttede det, efter at kanonerne var udtagne, tillige med et par af deres mest medtagne linieskibe til hjemførsel af sårede og syge. Et til lazaret forvandlet linieskib var altså det eneste vidnesbyrd om Nelsons "sejr" i Kongedybet, som nåede England.

Men jo tvivlsommere sejren havde været, jo mere gjaldt det om at gøre den til en stordåd, og derfor indberettede Nelson, at vort at vort tab af faldne, sårede og fangne var hen ved 6,000 mand, medens han angav sit eget til 953. I en senere officiel engelsk beretning opgaves det dog til 1200. Hvad vort tab angår, er det indlysende, at når den hele kæmpende

linie havde en besætning af 5,234 mand, kunde der umuligt være bortryddet eller fanget hen ved 6,000. Nej! vort tab af døde, sårede og kvæstede var 1,035, af forsvundne 205, altså i alt 1240, og hvad angår fangerne, hvoraf størstedelen blev tagne med priserne efter kampen, da englænderne under denne kun undtagelsesvis besatte de overvundne skibe, beløb de sig til 1,779, som tilbagegaves, da den endelige våbenstilstand blev sluttet. Vort hele tab var altså 2,814. Men nu englændernes? I den mellem Parker og Nelson senere opkomne strid erklærede Parker, at englændernes tab havde udgjort 2,237 mand,

hvilket også stemmer bedre med antallet af faldne officerer, som af Nelson var nogenlunde nøjagtigt opgivet. Det overmåde store tab på engelsk side forklares ved, at englænderne var meget stærkt bemandede, idet Parker før slaget havde forøget Nelsons besætninger med folk fra sine skibe.

Dagen efter slaget gik Nelson i land, ledsaget af admiral Bille, for ifølge kronprinsens indbydelse at forhandle om en endelig våbenstilstand.

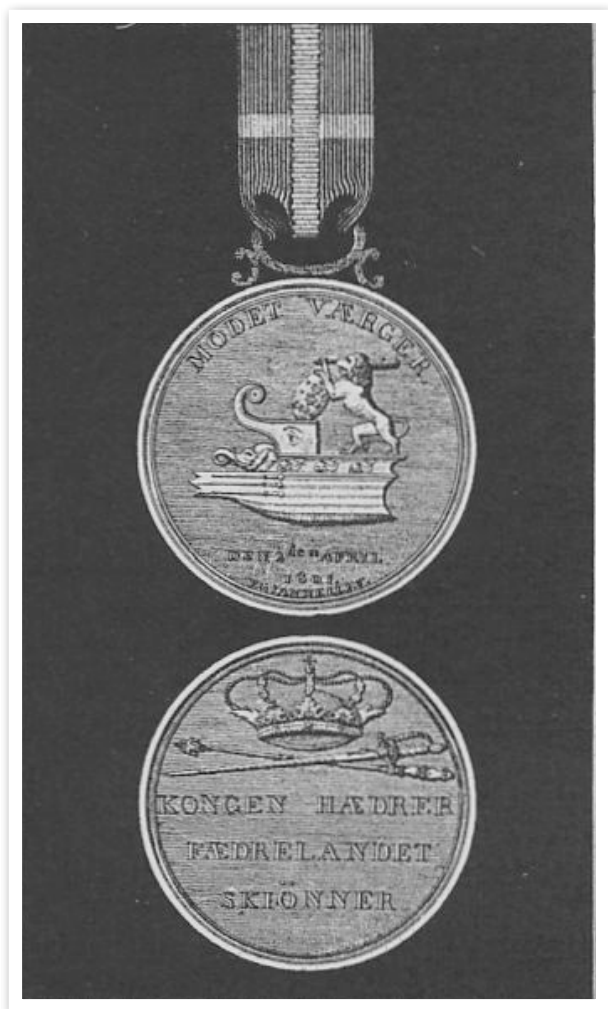
Befolkningen i København viste sin ro og selvbeherskelse ved ikke på nogen måde at demonstrere imod ham. Under sammenkomsten

med kronprinsen udtalte han sig med stor beundring om den modstand, han havde mødt, og sagde blandt andet, at franskmændene vel sloges tappert; men at de ikke i én time vilde have holdt ud i den kamp, som vi fortsatte i hele fire. Han tilføjede, at han havde deltaget i 105 kampe og træfninger, men dog aldrig været i et så blodigt slag som det sidste. Også talte han om "Willemoes' kjække færd", bad om at se ham og sagde til kronprinsen, at han burde være admiral, hvortil denne svarede: "Dersom jeg skulde gøre alle mine tapre officerer til admiraler, vilde der ingen løjtnanter og kaptajner blive tilbage.«

Under forhandlingen med englænderne forlangte disse, at vi skulde alliere os med dem; men derpå vilde man naturligvis ikke indlade sig. Underhandlingen fortsattes i flere dage ombord hos Parker, hvor Nelson bestandig førte ordet. Han var ikke nogen behagelig mand at have at gøre med, da han var ligeså selvtillidsfuld som påståelig, ikke lagde nogen vægt på logik og bestandig trumfede på med sine trusler om at bombardere København. På den anden side længtes han efter at få sine skibe i kampdygtig stand for at gå løs på svenskerne og russerne, og, hvor lidet det end lå i hans natur, viste han sig mod slutningen mere medgørlig. Også på vor side opgav man, trods befolkningens glimrende stemning, tanken om at genoptage kampen, da der den 8de april indløb budskab om, at kejser Paul af Rusland var bleven myrdet og afløst af den

mod englænderne venligere stemte Alexander I. Den 9de april sluttedes der en våbenstilstand på 14 uger. Danmark lovede ikke at tage aktiv del i neutralitetsforbundet, og de med priserne tagne fanger blev udleverede. Det første indtryk af kampens ophør havde fremkaldt en almindelig skuffelse i København: man ventede så sikkert, efter de beretninger, man

havde fået af de under kampen indkomne fartøjer, at Nelson skulde blive slagen, at man betragtede parlamentærflaget, han hejste, som en indledning til overgivelse. Det var derfor med harme og bitterhed, at alle de, som fra ethvert udsigtspunkt i og om staden havde fulgt kampen, hørte, at han udgav sig for sejrherre, og at hoffet og dets omgivelser viste ængstelse og vankelmød. Denne mangel på dåds kraft hos de styrende skærpede kun det almindelige misnøje; de fra slaget hjemvendte folk svarede, da de blev adspurgt, at de jo før jo hellere vilde i lag med fjenden igen, og efterretningen om den lange våbenstilstand vakte derfor kun mishag, og det så meget mere, som den indeholdt den bestemmelse, at vi ikke måtte udvikle vore forsvarsforanstaltninger, så længe den stod på.

Medalje fra 1801

I England var man for øvrigt ligeså misfornøjet som i Danmark. Der havde meddelelsen om Nelsons glimrende sejr fremkaldt den opfattelse, at Danmark-Norge var et villieløst offer overfor den store flådefører. Alle de opfattelser, alle de indtryk og sindsbevægelser, som kampen i Kongedybet havde fremkaldt hos dem, der havde været så nær ved kamppladsen, at de havde fulgt de kæmpende og deres dåd, smeltede dog hen i den sejrsglæde, der genlød fra hver en vrå i tvillingerigerne, da budskabet foer fra kyst til kyst, henad Danmarks dale og henover Norges fjelde. Enhver var straks på det rene med, at datidens største søhelt trods sin langt overlegne styrke havde måttet ty til sin snarrådige opfindsomhed for at give sit nederlag udseende af en sejr. Overalt, både i Holsten og på halvøen, både på de danske øer og i Norge, fejrede man de gæve brødre,

der havde udvist "nordisk kraft og heltemod". Taler holdtes til deres ære, og skjaldene slog harpen til deres pris. Man havde fået syn for sagn for, at fortidens folkeånd og dens bevingende kraft ikke var uddød; man var bleven tryk i bevidstheden om, at der kunde bygges på den i fremtiden, og derfor virkede slaget på Rheden som tordenvejret, der renser luften og giver en frodig grøde, om det end har lagt gårde i aske på sin vej. Bygen var nu trukken over, og beundret af omverdenen fortsatte tvillingeriget sin lykkelige tilværelse.

Døde og sårede på Cronborg

N ^o	Car.	D. d.	Comp	Pah. n ^o	Defensionsskibet Cronborg	fra	til	gæ. født	skad
1	Chef	P. R. H.			Kauch	15/3	2/4		1
4	Maandstkn.				Bohu	-	-		1
23	sør	spelt. lini.	270	60	Jørgen Kaasen	-	-		1
26	"	"	273	109	Peder Kaasen Jyllinge	-	-		1
40	"	"	277	142	Jørgen Jørgen Jyllinge	-	-		1
55	"	U. J. H. lini.	202	148	Bernd Kaasen Klau	-	-		1
62	1. luf	Q. Jyll.	88	141	Jens Kaasen Røth	-	-		1
88		spelt. lini.	97	14	Hans Nielsen Sperner (?)	21/3	-		1
108	chef	Chr. s	451		Sivert Sivertsen	29/3	-		1
									9

Lov tekst vedr. vrag der over 150 år gamle

Lov om beskyttelse af historiske skivsvrag m.v

Vi FREDERIK DEN NIENDE, af guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slegsvig Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Launsborg og Oldenborg, gør vitterlig:
Folketinget har vedtaget og vi og vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Genstande, herunder vrag, der findes på havbunden i danske farvande, og som må antages at være gået tabt for til enhver tid mere end 150 år siden, tilhøre staten, medmindre nogen godtgør sin ret som ejer.

§ 2. Rigsantikvaren træffer bstemmelse om sådanne foranstaltninger, som han finde nødvendige til sikring eller optagning af de staten i henhold til § 1 tilhørende genstande. Disse må ikke uden rigsantikvarens tilladelse optages eller beskadies, ej heller ved ændring af bundforholdene på eller omkring stedet, hvor genstanden findes

§ 3. Tilfældig optagen genstande, der i henhold til § 1 tilhører staten, skal afgives til rigsantikvaren. Den, der har foretaget optagningen, har ikke krav på bjærgeløn, men rigsantikvaren kan udbetale ham en godtgørelse.

§ 4. Uanset bestemmelsen i § 1 finder følgende af standardlovgivningens regler om optagning af vrag eller andre genstande fra havbunden anvendelse:

- 1) bestemmelserne om, hvem de er berettiget til at foretage optagningen, herunder bestemmelserne om forudgående indhentning af tilladelse,
- 2) bestemmelserne om anmeldelse vedrørende optagne genstande,
- 3) bestemmelserne om indkaldelse af ejeren til de optagne genstande.

§ 5. Overtrædelse af bestemmelserne i § 2, 2. punktum, samt tilsidesættelse af den i § 3 omhandlede pligt til at angive de i denne bestemmelse nævnte genstande til rigsantikvaren straffes med bøder.

§ 6. Denne lov gælder ikke for Færøerne.

Givet på amalienborg, den 31. maj 1963
Under vor Kongelige Hånd og Segl.
Frederik R.

Jul. Bomholt

Under dykket hvad kan jeg forvente at se?

Da vraget ikke ligger i læ af noget kan det være svært at finde på ekkolod, når der er bølgegang. Findes på ekkolod som en 1-2 meter forhøjning, der sejles øst-vest retning, da vraget ligger nord-syd. Det kan være svært at finde da bunden er ret ujævn i området. Om vinteren og ved god sigt kan vragets spanter svagt ses fra overfladen.

Fregat søsat 1781 med 22 kanoner. Sløjfet til blokskib og overgav sig og blev derefter sænket efter slaget på reden 2.4.1801. Vraget består af løse spanter og er spredt over et mindre område af sandbunden. Desuden findes et

stort næsten tilsandet anker. Der er 40-50 % tilbage af skibet.

På vraget ligger en betonklods med nummer 2.62, nedlagt af Nationalmuseet.

Vraget er spredt bevokset med blåmuslinger og Hydroider. Og der findes en del havkarusser omkring vraget

Kildeangivelse

<https://fynhistorie.dis-danmark.dk/node/13770>

<http://www.vragguiden.dk/wreck.asp?id=1652>

